

ОКРЕМІ ПИТАННЯ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ СУДДІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

CERTAIN ISSUES OF SPECIALIZATION OF JUDGES IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Лоскутова М.С.,

кандидат юридичних наук,

*професор кафедри кримінально-правових дисциплін та судових експертиз
Донецького юридичного інституту МВС України*

Стаття присвячена розгляду окремих питань спеціалізації суддів у кримінальному провадженні. Проаналізовано практику національних судів щодо визначення складу суду без урахування спеціалізації для розгляду матеріалів кримінальних проваджень. Досліджено якість закону стосовно застосування спеціалізації у кримінальному провадженні.

Ключові слова: спеціалізація суддів, склад суду, кримінальне провадження, законність, якість закону, національне законодавство.

Статья посвящена рассмотрению отдельных вопросов специализации судей в уголовном производстве. Проанализирована практика национальных судов относительно определения состава суда без учета специализации для рассмотрения материалов уголовных производств. Исследовано качество закона касательно применения специализации в уголовном производстве.

Ключевые слова: специализация судей, состав суда, уголовное производство, законность, качество закона, национальное законодательство.

The article is devoted to the consideration of individual issues of judges' specialization in criminal proceedings. The practice of the national courts regarding the determination of the composition of the court without consideration of specialization for the consideration of materials of criminal proceedings has been analyzed. The quality of the law regarding the application of specialization in criminal proceedings has been studied.

Key words: specialization of judges, composition of the court, criminal proceedings, legality, quality of law, national legislation.

Постановка проблеми. Одним з аспектів права на справедливий судовий розгляд є право на суд, встановлений законом. У практиці національних судів постає питання, чи є судом, встановленим законом у розумінні ст. 6 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод (далі – Конвенція) склад суду, що утворений без урахування спеціалізації для розгляду матеріалів кримінальних проваджень. Тому дослідження питань спеціалізації суддів у кримінальному провадженні є актуальним.

Стан опрацювання. Окремі аспекти спеціалізації суддів у кримінальному процесі розглядалися у наукових працях таких вчених, як М.Й. Вільгушинський, Ю.М. Грошевий, Р.О. Куйбіда, Л.М. Лобойко, В.Т. Маляренко, В.Т. Нор, С.В. Оверчук, Н.П. Сиза, В.І. Шишкін. Разом із тим залишилися недослідженими питання стосовно правової регламентації у національному законодавстві та застосування спеціалізації суддів у кримінальному провадженні.

Метою статті є дослідження окремих питань спеціалізації суддів у кримінальному провадженні. Досягнення зазначеної мети передбачає виконання таких завдань: 1) проаналізувати практику національних судів щодо визначення складу суду без урахування спеціалізації для розгляду матеріалів кримінальних проваджень; 2) дослідити «законність» суду у кримінальному провадженні, склад якого утворений без урахування спеціалізації.

Виклад основного матеріалу. У попередньому дослідженні нами було сформульовано висновок, що «законність», передбачена у ряді конвенційних прав, визначається за такими правилами (критеріями): 1) урегульованість національним законодавством; 2) якість «закону»; 3) наявність законного рішення офіційних органів. Вказані правила (критерії) є певними маркерами, за якими, з огляду на практику Європейського суду, можна тестувати «законність» обмеження права, «законність» затримання, «законність» втручання у приватне, сімейне життя, «законність» суду.

Щоправда, останнє – «законність» суду – децю вибивається із загального переліку. Окремими критеріями «законності» суду є: 1) правові підстави самого існування суду; 2) правові підстави створення складу суду у кожному провадженні; 3) дотримання судом встановленої юрисдикції, дотримання ним закону.

Щодо перших двох складових елементів – законність існування суду та законність складу суду – варто зазначити, що визначення їх «законності» доцільно саме з використанням вищевказаних «універсальних» правил (критеріїв).

Так, наприклад, на підтвердження висунутій тезі можна проаналізувати законність складу суду щодо розгляду кримінального провадження із включенням суддів іншої «некримінальної» спеціалізації.

У практиці національних судів подекуди виникають труднощі із тлумаченням такої ознаки, як «суд,

встановлений законом». Проблема полягає у тому, що у разі визначення складу суду без урахування спеціалізації у суддів національних судів та інших учасників кримінального провадження виникає питання: чи є такий суд законним у розумінні ст. 6 Конвенції?

Так, наприклад 08.07.2016 р. Апеляційний суд Закарпатської області розглянув провадження № 11п/777/36/2016 за поданням в.о. голови Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області про направлення обвинувального акту на розгляд до іншого суду [1]. Таке подання обґрунтовувалося тим, що розгляд цього провадження має бути колегіальним, а відповідний суд неможливо утворити у зв'язку з недостатньою кількістю суддів відповідної «кримінальної» спеціалізації.

Іншим прикладом тлумачення як недопустимого утворення складу суду для колегіального розгляду у кримінальному провадженні є розгляд Апеляційним судом міста Києва 10 серпня 2016 р. апеляційної скарги захисників в інтересах обвинуваченого на ухвалу Оболонського районного суду м. Києва від 7 липня 2016 р. у кримінальному провадженні № 12016100050002668 [2]. Одним з аргументів, якими обґрунтовується апеляційна скарга, є утворення складу суду за участі двох суддів цивільно-адміністративної спеціалізації, що є, на думку захисників, «недопустимим у цьому надскладному провадженні».

У наведених прикладах суди апеляційної інстанції надали оцінку та визнали безпідставними аргументи, наведені головою суду та захисниками відповідно.

Проте нерідко вбачають перешкоду у залученні суддів іншої спеціалізації до розгляду кримінальних проваджень суди апеляційної інстанції. Так, у період з серпня 2016 р. до січня 2017 р. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ виніс ряд ухвал за результатами розгляду подань апеляційних судів. Однотипні подання апеляційних судів Полтавської [3], Житомирської [4] та Хмельницької [5] областей за змістом стосувалися направлення матеріалів провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів у зв'язку з неможливістю утворення колегіального складу суду із залученням лише суддів, спеціалізованих на розгляді кримінальних справ. Під час розгляду вказаних подань Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ дотримувався позиції того, що залучення суддів іншої спеціалізації, коли не можна обійтися лише залученням суддів з урахуванням відповідної спеціалізації для розгляду кримінальних проваджень, не є перешкодою у здійсненні судочинства та відмовив у задоволенні таких подань.

До Національної академії правових наук України надійшло звернення Ленінського районного суду м. Миколаєва від 23 грудня 2016 р. за відповідними роз'ясненнями щодо того, чи мають включатися до складу колегій суддів із розгляду кри-

мінальних проваджень судді, які спеціалізовані з розгляду цивільних справ та справ, що підлягають розгляду в порядку адміністративного судочинства, якщо не можна утворити колегію через недостатню кількість працюючих суддів із розгляду кримінальних проваджень. Колективом поважних вчених, до складу якого увійшли Н.В. Глинська, Л.М. Москвич, Л.М. Лобойко, О.Г. Шило, було надано роз'яснення, в якому автори надали висновок, що якщо в місцевому суді немає можливості утворити судову колегію для конкретної справи з суддів відповідної спеціалізації, то утворення її з залученням суддів іншої спеціалізації не є порушенням КПК. Склад такої колегії є «судом, встановленим законом» в розумінні ЄКПЛ та ЄСПЛ [6, с. 7].

Не ставлячи під сумнів висновок вищевказаного роз'яснення Національної академії правових наук України, пропонуємо з метою визначення «законності» суду у кримінальному провадженні, до складу якого включено суддів іншої «некримінальної» спеціалізації, провести аналіз за вищевказаними критеріями: 1) урегульованість національним законодавством; 2) якість «закону»; 3) наявність законного рішення офіційних органів.

Першим кроком є визначення певної норми у національному законодавстві.

Застосування розподілу суддів за спеціалізацією передбачене Законом України «Про судоустрій і статус суддів». У ст. 17 вищевказаного закону передбачено, що одним із принципів, за якими будується судоустрій, є принцип спеціалізації. Ст. 18 присвячена спеціалізації судів та визначає, що суди спеціалізуються на розгляді цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення. У випадках, визначених законом, а також за рішенням зборів суддів відповідного суду може запроваджуватися спеціалізація суддів із розгляду конкретних категорій справ. Також визначено, що у місцевих загальних судах та апеляційних судах діє спеціалізація суддів зі здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх, незалежно від рішення зборів.

У КПК України регламентовано створення складу суду з метою здійснення певного кримінального провадження. Кримінальне процесуальне законодавство встановлює, що у разі неможливості утворення передбаченого законом складу суду, кримінальне провадження має здійснювати найбільш територіально наближений суд. У КПК України визначено обов'язкову спеціалізацію на здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх. При цьому передбачено, що у разі колегіального судового розгляду головуючим під час судового розгляду може бути лише суддя з відповідною спеціалізацією (ст. 31 КПК України).

Під час розподілу матеріалів кримінального провадження між судьями з використанням автоматизованої системи документообігу врахування спеціалізації суддів у кримінальному процесуальному законі не передбачено. Проте таке урахування

спеціалізації під час розподілу справ передбачене ст. 15 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів».

Застосування спеціалізації суддів передбачене також у Положенні про автоматизовану систему документообігу суду, погоджене Державною судовою адміністрацією України 26 листопада 2010 р. (далі – Положення). У пункті 2.3.10. Положення зазначено: «Збори суддів відповідного суду мають право запроваджувати спеціалізацію суддів із розгляду конкретних категорій судових справ».

Отже, спеціалізація до суддів місцевих загальних та апеляційних судів обов'язково застосовується зі здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх. Тоді як спеціалізація суддів з розгляду певних категорій справ є не обов'язковою, а дозволеною та застосовується на розсуд зборів суддів відповідного суду.

Відповідно до пункту 2.3.10. вказаного Положення, автоматизований розподіл судових справ між суддями в судах, в яких відсутня спеціалізація або її застосування неможливе (підкреслено нами – М.Л.), здійснюється між усіма суддями.

Можна сформулювати висновок, що визначення складу суду без застосування спеціалізації суддів (у разі неможливості такого застосування) є законним у розумінні регламентації у національному законодавстві. Такий порядок утворення складу суду не суперечить Кримінальному процесуальному кодексу та ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» та відповідає порядку, передбаченому у Положенні про автоматизовану систему документообігу суду.

Обов'язковим є лише врахування спеціалізації під час визначення судді для розгляду кримінального провадження стосовно неповнолітньої особи та головуєчого у складі суду під час колегіального розгляду такого провадження. За таких умов у разі неможливості утворення складу суду з урахуванням спеціалізації суддів щодо розгляду справ стосовно неповнолітніх кримінальне провадження має здійснювати найбільш територіально наближений суд. Інакше утворений склад суду без урахування такої спеціалізації можна вважати незаконним, з огляду на пряму вимогу у кримінальному процесуальному законодавстві. Отже, питання «законності» суду щодо розгляду справ стосовно неповнолітніх у нашому аналізі можна вважати завершеним, подальший аналіз буде стосуватися лише спеціалізації суддів за категоріями справ.

Наступний кроком є аналіз «якості» закону за визначеними вище критеріями: 1) доступність, чітка відповідність норм щодо оцінки певної поведінки; 2) передбачуваність, достатня чіткість формулювання; 3) обмежена дискреція компетентних органів з урахуванням законної мети та забезпечення захисту від свавільного втручання.

По-перше. Щодо доступності, чіткої відповідності норм оцінки певної поведінки можна зробити позитивний висновок, враховуючи вищевикладений аналіз законодавства. Викладені норми Кримінального процесуального кодексу України, ЗУ «Про судоустрій і статус суддів», Положення

про автоматизовану систему документообігу суду дають повну впевненість, на наш погляд, щодо їх відповідності тим правовідносинам, які стосуються саме спеціалізації суддів та відступу від нею у разі неможливості утворення відповідного складу суду з кримінального провадження. Отже, пропонуємо обмежитись вищевикладеним аналізом відповідних норм законодавства, констатуємо їх доступність та чітку відповідність.

По-друге, необхідно провести аналіз «якості» закону щодо другого критерію – передбачуваності, достатньої чіткості формулювання.

Як було зазначено вище, у національному законодавстві передбачено відступ від спеціалізації. Положення про автоматизовану систему документообігу суду (далі – Положення) передбачає відповідно до пункту 2.3.10. розподіл судових справ між суддями в судах, в яких відсутня спеціалізація або її застосування неможливе (підкреслено нами – М.Л.), між усіма суддями. У разі відсутності спеціалізації питань не виникає. Застосовується принцип універсальності суддів, які можуть бути залучені до розгляду будь-якого провадження, яке відповідає предмету відання загального місцевого суду.

Пунктом 2.3.27. Положення визначено, що у разі об'єктивних підстав правосуддя здійснює один суддя, здійснення автоматизованого розподілу судових справ не буде порушенням вимог цього Положення.

Отже, якщо, наприклад, у загальному місцевому суді «залишився» один суддя, який може розглянути певне кримінальне провадження, він один бере участь в автоматизованому розподілі матеріалів кримінального провадження. При цьому результат такого розподілу є цілком передбачуваним. І лише, якщо жодного судді відповідної спеціалізації «не залишилось» або «не залишилось» таких суддів у тій кількості, яка необхідна для створення колегіального складу суду, можна вважати застосування спеціалізації неможливим.

Якість закону щодо застосування спеціалізації та утворення складу суду без її урахування необхідно аналізувати з урахуванням того, яке право людини взагалі захищене відповідними нормами. Початковим приводом до дослідження є розгляд права на «суд, встановлений законом». Як впливає спеціалізації чи відмова від неї у забезпеченні права людини на суд, встановлений законом та взагалі права, передбаченого ст. 6 Конвенції, права на справедливий судовий розгляд.

Вчені Національної академії правових наук України у наданому роз'ясненні щодо правосудності складу колегії місцевого суду, утвореної для розгляду кримінального провадження із суддів, які належать до різних спеціалізацій, зазначили: «Ускладнення та урізноманітнення суспільних відносин, а отже, і їхнього правового регулювання зумовлює запровадження в судах спеціалізації суддів. Остання надає додаткові гарантії справедливого правосуддя, а також є дієвим механізмом забезпечення якості та ефективності правосуддя. Тому її

можливість, а в окремих випадках і обов'язковість визнається як на рівні національного закону, так і відповідних міжнародних правових документів із питань судоустрою і судочинства» [6, с. 2].

Як нами було зазначено вище, ознаки справедливого судового розгляду можна розподілити на: 1) ознаки самого судового розгляду (hearing) – справедливий, публічний, упродовж розумного строку; 2) ознаки суду, як судової інстанції (tribunal) – незалежний, безсторонній суд, встановлений законом.

Отже, спеціалізація суддів спрямована на забезпечення якості та ефективності правосуддя, на надання додаткових гарантій справедливого судового розгляду. Таким чином, спеціалізація суддів відноситься до групи ознак справедливого судового розгляду (hearing).

З іншого боку, важливою умовою справедливого судочинства є незалежний, безсторонній суд. Однією з гарантій вказаних умов є автоматизована система документообігу суду, яка забезпечує, відповідно до ст. 35 КПК України, об'єктивний та неупереджений розподіл матеріалів кримінального провадження між суддями. Проте застосування такого автоматизованого розподілу щодо єдиного судді, який може розглянути певне кримінальне провадження, позбавляє цей механізм розподілу його цільового призначення та можна суттєво сумніватися у забезпеченні незалежності та безсторонності.

У Положенні визначено, що спеціалізація суддів визначається з розрахунку розподілу не менше двох суддів на одну спеціалізацію (п. 2.3.10). Не є зрозумілим, чому такий розрахунок не може бути застосований під час розподілу щодо кожного провадження. На нашу думку, подібне правило щодо обов'язкової участі не менше двох суддів необхідно встановити щодо автоматизованого розподілу кримінальних проваджень. За таких умов застосування спеціалізації можливе з урахуванням забезпечення незалежності та безсторонності суду.

Отже, можна зазначити, що загалом норми, які врегульовують застосування спеціалізації та відмову від неї, є цілком передбачувані та мають достатньо чітке формулювання. Проте задля захисту права особи на незалежний та безсторонній суд варто застосувати вимогу на дотримання мінімальної кількості суддів зі спеціалізації не менше двох, які можуть бати участь у автоматизованому розподілі кримінальних проваджень.

По-третє. Проаналізуємо положення щодо відступу від визначеної спеціалізації суддів щодо законної мети та забезпечення захисту від свавільного втручання органів.

Припустимо, що на такій гарантії, як спеціалізація, необхідно зосередитись заради забезпечення права на справедливий судовий розгляд та не відступати від неї. За певних обставин, коли неможливо утворити колегію суду через недостатню кількість працюючих суддів відповідної спеціалізації, як слушно зазначили вчені Національної академії

правових наук України, є кілька варіантів: 1) очікувати, допоки в суді з'явиться можливість утворити колегію суддів з метою розгляду конкретного провадження без залучення суддів з іншої спеціалізації; 2) передати кримінальне провадження на розгляд іншого суду [6, с. 3].

При цьому вчені підкреслили, що у першому випадку опиняються під загрозою важливі засадничі правові положення, як-то: правило щодо розумних строків кримінального провадження; правило про доступ громадян до правосуддя та ін.; а у другому – немає процесуальних підстав для заявлення самовідводів суддями інших спеціалізацій, які включені до складу колегії у конкретній справі; та, до того ж, передавання справи до іншого суду утруднює доступ громадян – учасників кримінального провадження – до правосуддя, оскільки їм доведеться витратити багато часу на з'ясування питань про розташування суду, до якого передано справу, наявності транспортного сполучення, що дасть змогу вчасно до нього дістатися тощо [6, с. 3–4].

Отже, на одній шальці терезів маємо одну з гарантій ефективного судового розгляду (слухання), на іншій – забезпечення розумних строків, доступ до правосуддя, які є основоположними умовами забезпечення права на справедливий суд (правосуддя).

Вченими Національної академії правових наук України у вказаному вище Роз'ясненні було проаналізовано Висновок (2012) № 15 Консультативної ради європейських суддів (КРЕС) стосовно спеціалізації суддів, прийнятий на 13-му пленарному засіданні КРЕС (Париж, 5–6 листопада 2012 р.) [7, с. 621–636]. У Висновку підкреслено, що роль «загального судді» ніколи не зможе бути переоціненою. У будь-якому суді загальні судді зазвичай призначаються до різних секторів спеціалізації, змінюючи призначення кілька разів протягом всієї кар'єри. Це дає їм широкий досвід роботи в різноманітних сферах права, змогу пристосовуватись до нових призначень та відповідати потребам сторін. Саме тому є життєво необхідним від самого початку забезпечити суддів загальним навчанням задля надбання ними необхідної гнучкості та універсальності, що допоможе їм задовольняти потреби загальних судів, які мають справу з великою кількістю різноманітних спорів, включаючи такі, що вимагають певного рівня спеціалізації. Загалом КРЕС вважає, що спеціалізація може бути виправданою, тільки якщо вона сприяє адмініструванню судочинства, наприклад, якщо це є сприяє гарантуванню якості як процесу, так і судових рішень [6, с. 5].

На користь «універсальності» суддів свідчить також положення національного законодавства. Так, відповідно до ст. 18 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» судді, уповноважені здійснювати кримінальне провадження щодо неповнолітніх, не звільняються від виконання обов'язків судді відповідної інстанції. Отже, законом передбачено

участь ювенальних суддів в інших провадженнях також незалежно від їх спеціалізації.

Враховуючи принцип пропорційності, який є однією з умов забезпечення верховенства права у демократичному суспільстві, логічно зробити висновок на користь відмови від спеціалізації у тих випадках, коли її застосування унеможливило створення відповідного складу суду у кримінальному провадженні. Оскільки подальша прив'язка до такої гарантії, як спеціалізація, зважаючи наявні ризики, може завдати шкоду, більшу за користь у досягненні головної мети – утвердження і забезпечення прав людини. Саме таку мету, за визначенням Б.В. Малишева, прагне досягнути держава [8, с. 18].

Отже, «законність» відступу від спеціалізації суддів за певних обставин витримала тестування на «якість» на етапі перевірки відповідності мети (третій критерій «якості»).

Таким чином, можна зазначити, що якість закону щодо відступу від спеціалізації викликає сумнів лише щодо другого критерію – передбачуваності, достатньої чіткості формулювання. Дещо нечітко, на нашу думку, сформульована підстава щодо неможливості застосування спеціалізації суддів під час автоматизованого розподілу матеріалів кримінального провадження. Постає питання щодо встановлення мінімальної кількості суддів, які можуть брати участь в автоматизованому розподілі кримінальних проваджень, за якої застосування спеціалізації є можливим.

Щодо цього питання, на наш погляд, є прогалина у національному законодавстві, яка підриває забезпечення *права на суд, встановлений законом* (виділено нами – *М.Л.*), у частині розподілу матеріалів кримінального провадження без урахування спеціалізації суддів.

Наступним кроком аналізу відступу від спеціалізації є аналіз рішення відповідного офіційного органу. Основними критеріями на цьому етапі є: 1) наявність самого рішення органу, 2) контроль та підзвітність за прийнятим рішенням.

Кримінальний процесуальний кодекс та ЗУ «Про судоустрій і статус суддів» будь-якого рішення щодо спеціалізації не передбачають. Положення про автоматизовану систему документообігу суду передбачає рішення зборів суддів щодо запровадження спеціалізації (пункт 2.3.10.), проте не передбачає рішення щодо розподілу кримінальних проваджень без її урахування.

Тому маємо ситуацію, як в описаному нами вище прикладі, коли була подана скарга захисників в інтересах обвинуваченого на ухвалу Оболонського районного суду м. Києва від 07 липня 2016 р. у кримінальному провадженні № 12016100050002668, одним з аргументів якої був факт утворення складу суду за участі двох суддів цивільно-адміністративної спеціалізації. Не маючи рішення відповідного органу щодо результатів застосування чи відмови від спеціалізації, учасники кримінального провадження

оскаржують рішення, прийняті у кримінальному провадженні «незаконним», на їх думку, судом. Оскільки відвід судді на підставі відповідності чи невідповідності його до певної спеціалізації не передбачено законодавством. Отже, щодо застосування чи незастосування спеціалізації суддів може бути застосовано лише ретроспективний контроль у вигляді оскарження прийнятого рішення таким складом суду.

Можна підсумувати, що прийняття певного рішення щодо застосування спеціалізації суддів, а відповідно, його контроль та підзвітність у кримінальних процесуальних нормах не передбачено. Контроль та оскарження застосування спеціалізації суддів чи відмова від неї під час утворення певного складу суду можливі лише щодо кримінального процесуального рішення, прийнятого відповідним складом суду.

Висновки. Загалом щодо урегульованості в національному законодавстві та застосуванні спеціалізації суддів у кримінальному провадженні можна сформулювати висновки:

1. У практиці національних судів виникають труднощі із тлумаченням такої ознаки, як «суд, встановлений законом». Проблема полягає у тому, що у разі визначення складу суду без урахування спеціалізації у суддів національних судів та інших учасників кримінального провадження виникає питання: чи є такий суд законним у розумінні ст. 6 Конвенції?

2. Якість закону щодо відступу від спеціалізації викликає сумнів щодо передбачуваності, достатньої чіткості формулювання. Дещо нечітко сформульована підстава щодо неможливості застосування спеціалізації суддів під час автоматизованого розподілу матеріалів кримінального провадження. Необхідним є встановлення мінімальної кількості суддів не менше двох, які можуть брати участь в автоматизованому розподілі кримінальних проваджень, за якої застосування спеціалізації є можливим з урахуванням вимоги об'єктивного та неупередженого розподілу судових справ між суддями з додержанням принципу випадковості.

3. Прийняття певного рішення щодо застосування спеціалізації суддів, а відповідно, його контроль та підзвітність, у кримінальних процесуальних нормах не передбачено. Контроль та оскарження застосування спеціалізації суддів чи відмова від неї під час утворення певного складу суду можливі лише щодо кримінального процесуального рішення, прийнятого відповідним складом суду. Щодо запровадження спеціалізації суддів у кримінальному провадженні може бути застосовано лише ретроспективний контроль у вигляді оскарження прийнятого рішення таким складом суду.

Як перспективні напрями подальших наукових досліджень можна зазначити такі: 1) визначення критеріїв незалежності і безсторонності суду, встановленого законом; 2) дослідження інших аспектів якості закону щодо спеціалізації суддів у кримінальному провадженні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ухвала Апеляційного суду Закарпатської області за поданням в.о. голови Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 08 липня 2016 р. у кримінальному провадженні № 11п/777/36/2016 (номер судового провадження № 303/3779/16-к).
2. Ухвала Апеляційного суду міста Києва від 10 серпня 2016 р. у кримінальному провадженні № 12016100050002668 (номер судового провадження № 11-кп/796/1438/2016).
3. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ за поданням Апеляційного суду Полтавської області 13 жовтня 2016 р. у кримінальному провадженні № 4201318000000070.
4. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ за поданням Апеляційного суду Житомирської області від 29 грудня 2016 р. у кримінальному провадженні № 1201606000000102 (номер судового провадження № 283/2206/16-к).
5. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ за поданням Апеляційного суду Хмельницької області від 17 січня 2017 р. у кримінальному провадженні № 2201424000000009 (судове провадження № 1-кп/686/967/14-к).
6. Роз'яснення щодо правосудності складу колегії місцевого суду, утвореної для розгляду кримінального провадження із суддів, які належать до різних спеціалізацій / Н.В. Глинська, Л.М. Лобойко, Л.М. Москвич, О.Г. Шило / Національна академія правових наук України. – Харків. – 2017. – 7 с.
7. Documents of the Consultative Council of European Judges [Документи Консультативної ради європейських суддів] / упоряд. А.О. Кавакін. – К. : Ін Юре, 2015. – 772 с.
8. Малишев Б.В. Принцип верховенства права (теоретико-правовий аспект) / Б.В. Малишев // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2012. – № 8. – С. 14–20.